

Slovo k povzbuzení na čtvrtek 19. listopadu 2020, čtvrtek 33. týdne v mezidobí
Biblická čtení: Zj 5,1-10; Ž 149; Lk 19,41-44

Milé sestry, milí bratři,

pokračujeme v našich rozjímáních nad prvním čtením, dnes konkrétně nad další částí Janova úvodního vidění, jak nám je popsal ve čtvrté a páté kapitole svého Zjevení.

Jan ve vytržení vidí otevřenými dveřmi přímo do nebe, vidí pravici Boha sedícího na trůnu a v ní «svitek (*biblion*) popsaný uvnitř i zvenčí, zapečetěný sedmi pečeti». Přál by si, aby někdo směl pečeti rozlomit a nahlédnout do svitku, přečíst jej, sám by do něj možná také rád nahlédl, ale nikdo není hodný tento svitek otevřít. Jan proto pláče, ale od jednoho ze čtyřadvaceti nebeských starců se dovídá, že «lev z Judova kmene», tedy «Beránek, ten zabítý», před kterým celé nebe i země padají na kolena, může rozlomit pečeti a svitek otevřít. On tak skutečně učiní, jak čteme v následujících kapitolách (ty ale liturgická čtení přeskočí).

V centru dnešní pozornosti je tak onen svitek. Co jím může být? Možných výkladů se nabízí asi povícero: Svitkem, zvláště částí popsanou zevnitř, může být Starý zákon, jehož je jedině Kristus-Beránek naplnitelem, on teprve ukazuje jeho pravý smysl. Může jít, zejména v případě části popsané zvenčí, i o knihu stvoření, kterou navzdory její viditelnosti všem je možné správně a do hloubky číst jen ve světle Kristově, ve světle Slova, skrze které vše je stvořeno a které zjevuje Boží Trojici, jejíž řád se odráží v celém kosmu. Může jít ale i o onu knihu života, do které mají být zapsána jména vyvolených, jen Kristu přísluší je znát a rozhodovat, kdo zapsán je a kdo je vyškrtnut. Ve svitku mohou být zapsána Boží tajemství ohledně budoucnosti světa, o podobném svitku čteme v židovské apokryfní apokalyptické Knize Henochově: «A tak jsem pozoroval nebeskou tabuli a četl všechno, co na ní bylo napsáno; všemu jsem porozuměl a přečetl jsem knihu všech skutků lidí i všech dětí těla, které budou na zemi po všechna pokolení světa».

Ať už je svitkem cokoli, jednotlivé výklady se navzájem nevylučují a všechny mohou být nějak správné, jedno je jasné: Jan ani nikdo na nebi – krom Beránka – do něj nemůže (zatím) nahlédnout. Jen Kristus bude moci tuto knihu otevřít, jen on může případně odhalit, co je jejím skutečným obsahem.

A to je velmi důležitý moment: Jsou prostě tajemství, do kterých člověk nahlédnout nemůže, která může znát jen Boží Syn a nanejvýš ten, komu je odhalí. To neplatí jen o skryté budoucnosti, o Božích plánech a úradcích, o teologických pravdách a neproniknutelných dogmatech, ale i docela obecně úplně o všem, co je, čemu Bůh dává bytí, vždyť svitkem je i kniha stvoření. Člověku prostě není dáno všechno vědět a všechno znát.

Zní to jako samozřejmost, ale je velmi užitečné si ji čas od času připomenout, protože v praxi vědomí nutnosti respektu před Božím tajemstvím projevujícím se mnoha způsoby zas až takovou samozřejmostí být nemusí. Vždyť kolikrát nepochopitelnost a nevysvětlitelnost nejen některých pravd víry, ale i mnohých událostí, zvláště těch nepochopitelně těžkých a bolestných, tedy ono známé nezodpovězené palčivé „proč?“, mohou být pro nás opravdu těžké a těžko snesitelné. Nevysvětlitelnost a nepochopitelnost mohou vést k frustraci a někdy až ke ztrátě víry, k nešťastnému závěru, že Bůh být nemůže, když to či ono, co nechápeme, se děje, když to Bůh dopouští.

Jistěže je vše složitější, život je složitý a často přináší nepochopitelně bolestné momenty, něco navíc aspoň částečně nějak pochopit můžeme a dokonce máme, ale princip je stále stejný: Jsou prostě věci, do kterých ani při všem lidském vzdělání a dosažených technologiích proniknout nemůžeme, není nám dáno do nich nahlédnout, to přísluší jedině Bohu a Beránkovi. Můžeme plakat, může nás to mrzet, ale je to prostě tak.

Je dobré na to vzpomenout, až nás zase něco nepochopitelného či nepochopitelně těžkého zasáhne. Něco, co si ani při vší snaze nebudeme moci dokázat vysvětlit. Tato

nevysvětlitelnost ale nediskvalifikuje Boha, naopak, je důsledkem toho, že Bůh je Bůh, že jeho úradky nám vždy do velké míry musí zůstat tajemstvím...

Přesto cosi z obsahu svitku odhaleno bude, o tom je ostatně celá Apokalypsa. V desáté kapitole se dovíme, že Jan dostane již rozvinutý svitek přímo k jídlu, bude vybídnut k tomu, aby ho pozřel (o tom budeme, dá-li Bůh, číst zítra). Není sice úplně jasné, zda to bude stejný svitek jako ten nyní svinutý, ale v každém případě nejprve bude muset být Beránkem rozpečetěno sedm pečetí svitku svinutého. Budou to pečeti, jejichž rozlomení spustí sled různých útrap a hrůz, o tom je řeč v následujících kapitolách (které liturgická četba přeskočí). Pokud by se však jednalo o stejný svitek, můžeme zjevení toho, co musí jeho rozvinutí předcházet – rozlomení pečetí, číst také jako připomenutí obecně platné pravdy, že k hlubšímu poznání Božího tajemství lze vždy dospět jen skrze zachování věrnosti Bohu a svému svědomí v těžkých chvílích, ve chvílích uskutečnění obsahu sedmi pečetí. Je to věrnost Beránkovi, která otevírá oči duše pro aspoň nějaké vnímání skrytých Božích tajemství, ne nutně jejich pochopení, ale jejich zakoušení. Tajemství ve své podstatě zůstanou tajemstvími, ostatně v zítřejším úryvku neuslyšíme, že by Jan směl svitek číst a pochopit, on ho bude mít za úkol jíst a vnímat jeho chuť...

Dalším důležitým momentem dnešního úryvku je, že Kristus je pojmenován titulem Beránek (*arnion*). Ten je v Janově Zjevení velmi častý, celkem ho v ní najdeme ještě sedmadvacetkrát. Beránek je «jako zabítý», tedy zabítý a přitom již zmrtvýchvstalý, má «sedm rohů», Boží moc, a «sedm očí», je vševědoucí, je plný Božího Ducha, je Kristem (řecky *Christos*), Mesiášem (hebrejsky *Mašijah*), „Pomazaným“. Tak Beránka vidí Jan, tak nějak ho máme v modlitbě vnímat i my.

Beránek je jedním z nejkrásnějších titulů Pána Ježíše, on je «Beránkem Božím, který snímá hříchy světa», jak už ho nazval Jan Křtitel a jak slyšíme při každé mši svaté z úst kněze těsně před zpěvem Beránku Boží (*Agnus Dei*) a svatým přijímáním. V titulu je vyslovená Kristova oběť na kříži, kdy byl jednou provždy přiveden jako beránek na porážku pro naši spásu. Proto v Kristu máme naději i my, slabí lidé, naději na odpuštění hříchů, naději, kterou živí přijímání eucharistie.

Vizionář Jan nám tak svým pojmenováním Krista tuto pravdu připomíná. Možná bychom proto mohli Pána Ježíše „Beránku Boží“ oslovovat častěji i ve svých osobních modlitbách, neboť spolu s oslovením se nám může vybavit celá hloubka a šířka obrazu v tomto jménu obsažená: Beránek vedený na porážku za naše hříchy, Beránek vzkříšený v nebi, Beránek, který je nám stále blízko, kterého můžeme zakusit, kdykoli do nebe pohlédneme, kdykoli ho sníme v eucharistii, do které se skryl...

Celé první čtení, připomínající neproniknutelnost Božích tajemství, se zdá být ale možná trochu v kontrastu s dnešním úryvkem evangelijním. V něm Pán Ježíš naopak kárá Jeruzalém, respektive jeruzalémské obyvatele, především velekněze, zákoníky a přední muže z lidu, že nerozpoznali chvíli svého navštívení. Proto bude Jeruzalém zpusťován.

Jsou věci, které nám opravdu rozpoznat dáno není a ani být nemůže. Říci o nich, že to či ono je prostě Boží tajemství není nějaký intelektuální úkrok stranou, berlička, nýbrž pokorné vědomí, že jsme jen lidé, kterým prostě nepřísluší vševědounost. Jsou ale věci, které nám rozpoznat dáno je, které můžeme ba dokonce máme poznat. Jako o «znameních času» o nich mluví Nový zákon. Jsou to chvíle zvláštního Božího navštívení, volání k obrácení, které by člověk neměl propást. Ne snad že by Bůh nevolal laskavě člověka stále, tak to činí po celý jeho život, ale jsou chvíle, kdy tak činí nějak intenzivněji, mimořádněji, nám srozumitelněji. A takové se již nemusí opakovat, stejně jako Kristovo navštívení Jeruzaléma se už neopakovalo.

Možná takovou dobou v lecčem může být pro mnohé z nás i doba nynější. Byla by škoda propást chvíli Beránkova navštívení...